

Máme tajný evropský dluh, ale nevíme, jak ho řešit. To je past, která nás zase zaskočí a dovede k evropské fiskální unii, aniž by o tom měli voliči kdy možnost hlasovat

19.8.2024 - Vladimír Pikora | PROTEXT

Jsem proto velmi rád, že se před pár dny objevil skvělý článek předních představitelů Národní rozpočtové rady Mojžíra Hampla a Petra Musila. Ti před společným evropským dluhem varují v článku se jménem: „Společný evropský dluh? Salámová metoda k rozpočtové federalizaci EU“.

Myslím, že je třeba jimi zvolené téma dále vířit, aby se všichni včas chytli za nos.

Až jednou sečteme finanční dopady Covidu, který neměl s Covidem nic společného

Vše, jak autoři správně připomínají, vzniklo v době Covidu. Tehdy jsme nevěděli, či jsme. Bylo zde tolik informací, že přes nános zpráv o tom, zda máme mít jen jednu roušku nebo rovnou dvě, voliči nevnímali, co dělají politici.

Myslím si, že Evropská komise tehdy zneužila situace. Politici nevěděli, co dělat dříve. Všichni viděli, jak se evropská ekonomika potápí, ale nevěděli, co s tím.

Této slabosti právě Evropská komise využila a nabídla vládám společný dluh, kterým by šlo financovat Evropu po covidu k návratu do normálu. Znělo to lákavě. Byl to nečekaný lék.

Najednou i Angela Merkelová změkla. A ačkoli léta nabízený evropský dluh odmítala, najednou kývla. Pamatuji, jak jsem tehdy kroutil hlavou. 26. května jsem proto pro Reflex napsal článek: „Pod rouškou koronaviru evropské dluhopisy. Voliči ani netuší, že se zase zadlužili.“ Tehdy jsem psal: „Ti prozíravější chápou, že v pozadí probíhá něco, co jistá část společnosti vůbec nepostřehla. Tím „něčím“ je třeba společné evropské zadlužení. Mnoho lidí netuší, že budou ručit za dluhy, o kterých ani neslyšeli.“ Téma však brzy utichlo. Média lidem předkládala jiné věci.

Společný dluh si Francie a jih Evropy vždy přály. Najednou se šlo zadlužovat za cenu, kterou by nikdy jih Evropy na trhu nedostal a oni se mohou zadlužit více. Najednou bylo totiž dlužníkem i Německo s nejvyšším možným ratingem. Šlo tak na něm krásně úrokově parazitovat.

Problémem je, že se dluh měl původně využít k financování obnovy Evropy. Dnes se mluví o tom, že bude využit na transformaci ekonomiky na bezuhlíkovou. Prý i to je podpora ekonomiky. To mi přijde divné. Nemůžete si přece půjčit na dům a pak peníze využít na nákup auta. Nedivil bych se proto, kdyby kvůli tomu časem ještě vznikla bitva mezi věřiteli a vládami EU. Bude to možná ještě jednou dost dramatické.

Evropský dluh byl geniálním tahem všech byrokratů

Nejlepší na společném dluhu je to, že se, jak skvěle autoři připomínají, ve statistikách nikde neneviduje. Když se podíváte na data Eurostatu či jiných institucí, nikde neobjevíte kolonku společný evropský dluh, ani kolonku, že na tu a tu zemi připadá tolik a tolik miliard evropského dluhu. Zkrátka ho nikdo nevidí.

To je rozdíl od vládních dluhů. Ty vidět jsou. Jejich průšvihem je, že je u nich vidět, jak jsou mnohé země předlužené. Asi nejvíce alarmující to je u Francie. Ta má dluh vysoko nad 100 % HDP a je zároveň druhou největší ekonomikou EU. Jinými slovy, je to nesrovnatelně větší průšvih než obří dluh maličkého Řecka.

Autoři píšou, že v oficiálních dokumentech se dočteme, že unijní dluhopisy jsou zaručeny budoucími příjmy unijního rozpočtu. A jelikož je unijní rozpočet plněn zejména příspěvky jednotlivých členských států sedmadvacítky, dluhopisy budou logicky splácet členské země sedmadvacítky.

Dluh má přitom splatnost za třicet let. Tak dlouhý dluh by asi na trhu slabší ekonomiky nikdy nedostaly. Za třicet let už nebudou někteří stávající politici žít. Jinými slovy, řešení dluhu je nemusí zajímat.

Co z toho plyne?

Každý politik bude chtít podobný dluh i v budoucnu. Zadluží se, nikde se to nebude evidovat, splatnost bude po jeho smrti a on bude mít volné ruce ke všem výdajům. Jen bude třeba najít nějaký společný celoevropský zájem. Živě si umím představit, že se jako první začne mluvit o dluhu na společnou obranu. Jinými slovy, bude to předpolí pro společnou armádu, jak propaguje francouzský prezident Macron.

Hampl a Musil správně ukazují, že vlastně není jasné, jak se bude dluh splácet. Logicky se nabízejí dva způsoby. Tím prvním bude to, že státy nebudou dostávat evropské dotace a ti, kteří jsou čistými plátcí, budou do Bruselu odvádět více než dnes. To ale asi všichni vnímáme jako nereálné. Umíte si představit francouzské zemědělce bez dotací? Podobné to je s myšlenkou, že dosavadní zdroje financování EU přejdou na splacení dluhu. I to je ale nereálné.

Druhou možností jsou evropské společné daně. Na rozdíl od DPH by tato daň musela být pro celou Evropu stejná. Najednou by tu tedy byly společné daně, jejíž výši řídí Brusel. To znamená to, čemu se mnozí politici léta bránili, a tedy společnou fiskální unii, tedy další krok v integraci EU do superstátu něco jako je federace.

Autoři k tomu závěrem píší, že se ke společnému eurodluhu nakonec nebude nikdo tak úplně hlásit. Protože přece nikde není uvedeno, jaká přesně část připadá na konkrétní členské státy. Když se k tomu státy nebudou hlásit, musí se hlásit superstát. Najednou tu bude fiskální unie. Volič bude postaven před hotovou věc, aniž by se ho někdo ptal. Byrokrat v Evropské komisi vyhrál.

A teď pár čísel

Autoři připomínají, že Centrum pro evropský ekonomický výzkum v Mannheimu (ZEW) se pokusilo odhadnout, jak velké dodatečné zadlužení tento nově vzniklý unijní dluh znamená pro německé veřejné finance. A jde o téměř šest procent německého HDP. Jinými slovy, německý veřejný dluh by nečinil 63,6 procenta HDP, nýbrž bezmála 70 procent HDP, pokud bychom zohlednili i německý podíl na unijním dluhu!

V případě České republiky by to podle odhadu Národní rozpočtové rady mohla být dvě až tři procenta HDP, a tak by tuzemský veřejný dluh rázem stoupl z přibližně 42 až na 45 procent HDP.

Dobře, takže víme, co vše nám hrozí. Nebylo by lepší, si vše veřejně přiznat a začít věc řešit a neudělat to jako vždy, kdy už není čas a nehledá se nejlepší, ale nejrychlejší řešení?

V roce 2020 jsem psal: *„Já si ale nemyslím, že tohle je řešením. Tohle je jen chytrým maskováním předlužení. Je to jen odsouvání bankrotu jihu Evropy. Tady nemá smysl mluvit o solidaritě, ale o*

odpovědnosti.“

Vladimír Pikora, hlavní ekonom skupiny CFG a.s.

Mobil: + 420 776 888 228; **E-mail:** vladimir.pikora@cfg.cz

Investiční skupina CFG | 10 let na finančním trhu v ČR

Skupina CFG funguje na českém finančním trhu přes 10 let. Poskytuje kvalitní servis investorům, emitentům, klientům a partnerům. Konsolidovaný obrat celé skupiny je 94 mil. Kč, má přes 1500 investorů a 360 mil. Kč aktiv. Provozuje také portál Dluhopisomat.cz nejlépe hodnocený dluhopisový inzertní portál v ČR.

<https://www.ceskenoviny.cz/tiskove/zpravy/mame-tajny-evropsky-dluh-ale-nevime-jak-ho-resit-to-je-past-ktera-nas-zase-zaskoci-a-dovede-k-evropske-fiskalni-unii-aniz-by-o-tom-meli-volici-kdy-moznost-hlasovat/2557280>